

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 3064
Tarih : 09.07.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 09.07.2019
Sayı: -120.10-E.00000501572

E.00000501572

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Savunma görevini icra eden avukatların mesleki faaliyetlerine dair mevcut sorunlar içinde bulunduğumuz antidemokratik süreç içerisinde son derece çetrefil bir hal almış olup gözaltı, gözaltında darp, tutuklama gibi unsurların yanı sıra avukatların hedef gösterilmelerinin getirdiği ağır neticeler söz konusudur. 5 Nisan Avukatlar Günü vesilesiyle, avukatların sorunlarının araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 05.04.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye'de avukatlık mesleği, hiçbir dönem hak ettiği konuma ulaştırılmamış ve iken içinde bulunduğumuz uzun müddet içerisinde özensizce ve eksiklikler barındıran çok sayıda hukuk fakültesinin açılması mesleğin niteliğini neredeyse bitirmişken; mesleğin uygulanmasına yönelik tutum ve baskılar da işin tartışılması gereken ayrı bir boyutudur. Avukatlık mesleğine dair sorunlar staj aşamasından mesleği icra aşamasına değin çok katmanlı bir biçimde seyretmektedir. Öte yandan yıllar içerisinde iktidarın yargıda kadrolaşma harekâtının nüvelerini verdiği ve artan antidemokratik uygulamalarla savunma hakkının kısıtlandığı bir ortamda avukatların durumu savunma hakkı bağlamında son derece kritik bir düzeye varmıştır. Nitekim tutuklu gazeteciler ile başlayan süreç akademisyenler, öğrenciler, siyasetçiler, dokunulmazlıkları bulunan milletvekillerini içine almış ve tüm bunlara bir de "tutuklu avukatlar" eklenmiştir. Çağdaş Hukukçular Derneği üyelerinin uzun bir süre iddianamesiz cezaevinde hatta tek kişilik hücrelerde tutulmuş olması, haklarında verilen tahliye kararı üzerinde heyet üzerinde baskı kurularak yeniden tutuklanmaları ve halihazırda akıl almaz cezalara maruz bırakılmaları avukatların, bilhassa da muhalif avukatların nasıl bir abluka altına alındığına yalnızca bir örnektir.

Ülkede artan baskı ortamının savunma hakkını ve dolayısıyla adil yargılanma hakkını da etkilediği baz alındığında avukatlık mesleğinin hak ettiği koşullara kavuşturulması önem arz etmektedir. Nitekim yargının en önemli bileşeni olan savunmanın yok sayılması hukuk devleti ilkesini de zedeleyen bir unsurdur.

E.00000501572

GEREKÇE

Savunma hakkının özdeşleştiği avukatlık mesleği, savunma hakkının kullanıldığı insanlık tarihi kadar eskidir. "Savunma hakkının" bir temsilci *aracılığı ile kullanılması avukatlık mesleğini yaratmıştır. Diğer yandan avukatlığın*, hukukun gelişimine paralel olarak devamlı gelişen ve amacına uygun düzenlemelere ihtiyaç duyan bir meslek olduğu şüphesizdir.

Türkiye’de avukatlık mesleğinin gelişimi ise son derece problemlili bir alan olup, gelişim yerine mesleğin geriletilmesi gibi son derece vahim bir tablo ile karşı karşıya olduğumuz muhakkaktır. Bilhassa son yıllarda, özensizce ve eksiklikler barındıran çok sayıda hukuk fakültesinin açılması mesleğin niteliğini önemli ölçüde zedelerken, mesleğin uygulanmasına yönelik tutum ve baskılar da işin tartışılması gereken diğer önemli boyutudur.

Avukatlık mesleğine ilişkin sorunlar staj aşamasından mesleği icra aşamasına değin çok katmanlı bir biçimde seyretmektedir. Öte yandan yıllar içerisinde iktidarın yargıda kadrolaşma harekâtının nüvelerini verdiği ve keyfi hukuk uygulamalarıyla savunma hakkının kısıtlandığı bu ortamda avukatların durumu doğrudan bireyin savunma hakkının da kısıtlanması şeklinde neticelere varmaktadır. Tutuklu gazeteciler ile başlayan süreç akademisyenler, öğrenciler, siyasetçiler, dokunulmazlıkları bulunan milletvekillerini içine almış ve tüm bunlara bir de "tutuklu avukatlar" eklenmiştir. Geline aşamada savunma makamını temsil eden avukatların; yargı baskısı ile pasifize edilmeye ve görevlerini yaptırılmamaya dönük bir tercih ile karşı karşıya oldukları açıktır. Yüzlerce gazetecinin, siyasetçinin, milletvekilinin, akademisyenin, kamu emekçisinin cezaevinde olduğu bir ülke gerçekliğinde savunma da bu haksız gözüaltı ve tutuklamalardan ayrı tutulmamıştır. Sayıları 500 civarında olduğu ifade edilen avukat hâlihazırda cezaevindedir. Asrın Hukuk Bürosu avukatlarının, Çağdaş Hukukçular Derneği avukatlarının ve dahi pek çok muhalif avukatın maruz kaldığı baskı ve tehdit aynı zamanda yurttaşların savunma hakkına da sirayet etmektedir. Yine avukatların gözüaltına alınmaları sırasında kolluk görevlilerinin uyguladıkları ters kelepçe, fiziki müdahale görüntüleri de tüm kamuoyunun malumudur. Tüm bu uygulamalar savunma hakkının ne denli büyük bir baskı altında olduğunu ifade etmektedir. Çağdaş Hukukçular Derneği üyelerinin uzun bir süre iddianamesiz cezaevinde hatta tek kişilik hücrelerde tutulmuş olması, haklarında verilen tahliye kararı üzerinde heyet üzerinde baskı kurularak yeniden tutuklanmaları ve hâlihazırda akıl almaz cezalara maruz bırakılmaları avukatların, bilhassa da muhalif avukatların nasıl bir abluka altına alındığına yalnızca bir örnektir.

Bir diğer durum ise; "24 Ocak Tehlikedeki Avukatlar Günü"; 2012 yılından sonra, ikinci kez olmak üzere Türkiye’deki avukatlara ithaf edilmiştir. ELDH’nin hazırladığı "Tehlikedeki Avukatlar 2019" raporunun başlangıç kısmında, katledilen Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi anılarak, raporun Türk ve Kürt avukatlara ithaf edildiği yazılmıştır. Türkiye’deki avukatların açık bir tehdit ile karşı karşıya oldukları ikinci kez uluslar arası düzeyde deklare edilmiş olup bunun anlamının son derece dikkatlice sorgulanması elzemdir. Diyarbakır Baro Başkanı olan ve tarihi mirasa sahip çıkma çağrısı yaptığı sırada gerçekleşen katliamla hayatını kaybeden Tahir Elçi’nin ölümü, avukatların ne kadar büyük bir tehlike içinde görevlerini yaptıklarını açıkça ifade

E.00000501572

etmektedir. Tahir Elçi'nin katlinden evvel, basın yayın organlarının açık hedi getiren haber ve söylemleri, akabinde gerçekleşen gözaltı işlemleri gibi soru, kritik ve daha evvel de çokça örneğine rastlanılan biçimde gelişen olaylar silsilesi içerisinde gerçekleşen katliamın, bir tesadüf olmadığı açıktır. 2019 yılındaki Tehlikedeki Avukatlar Günü'nün bir kez daha Türkiye'ye ithaf edilmesinin de manasının iyi değerlendirilmesi son derece elzemdir.

Avukatlar üzerindeki baskı aracı sadece gözaltı ve cezaevi tehdidi değil, OHAL ile gündeme gelen ve OHAL'in kaldırılması ile kalıcı hale gelen savunma görevlerine de ilişkindir. Örneğin CMK'de yapılan yeni düzenlemelerle müdafilik görevlerine ilişkin çeşitli kısıtlamalar söz konusu olmuştur.

Oysa 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nuna göre; *"Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder"* denilerek avukatlık mesleğinin *"yargının kurucu unsuru"* olduğu açıkça ifade edilmektedir. Yine buradan hareketle avukatın hukuki bilgi ve tecrübelerinin *"adalet hizmetine tahsis"* ve böylelikle de adalete yardımcı olması dolayısıyla *"yargısal bir görev"* ifa ettiği de tartışmasızdır. Savunmayı temsil eden avukatları içermeyen bir yargı ve yargılamadan söz edilemez. Savunmanın devre dışı bırakıldığı bir yargılama, baştan kadüktür. Adil yargılanma hakkının uygulanması, korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi; bağımsız mahkemelerin olduğu kadar bağımsız avukatların da varlığına bağlıdır. Ancak ne var ki ilk çağlardan itibaren hür ve bağımsız olmasına önem verilen avukatların mesleki sorumluluklarının görmezden gelinmesi; adil yargılanma hakkı, savunma hakkı, silahların eşitliği ilkesi gibi temel kriterleri de zedelemektedir.

Tüm bu uygulama ve düzenlemeler; kuşkusuz avukatları susturmak ve "makul avukat" yahut "uyumlu avukat" konumuna getirerek hukuka aykırılıkları gizleme amacına hizmet etmektedir. Kuşkusuz hükümetin tüm bu düzenlemeleri kendi güdülerinde, kendilerine memur edilen hâkim ve savcı ile eşgüdüm içerisinde çalışacak bir tür memur avukat tahayyülünün bir neticesidir. Bu durumun en net örneklerinden birisi de TBB tarafından verilen stajını ve gerekli koşulları tamamlamış olan avukatlara verilecek olan ruhsatlara Adalet Bakanlığı'nın müdehalesidir. Adalet Bakanlığı halihazırda ruhsat alması gereken avukatları, adeta suçlu ilan edip ruhsatlarını almalarının önüne geçmekte, açıkça ruhsat gaspı yapmaktadır. Türkiye Barolar Birliği'nin Adalet Bakanlığı kararlarına karşı açmış olduğu idari davalar hep Adalet Bakanlığı lehine sonuçlanmış olup bu bağlamda TBB tutumu da zayıflatılmaktadır. Ancak bilinmelidir ki avukatlara yönelik bu ağır tutum ve yöntemlerin bir diğer boyutu da yurttaşın savunma hakkının gaspı anlamına gelmektedir ki bu çok daha vahimdir. Savunma makamını temsil eden avukatlar, mevcut durumda hukuk ilkelerinin tek savunucusu ve gerçek adaletin yol göstericisi durumundadırlar. Bu nedenle avukatlara yönelik yargı baskısının mevcut hukuksuzlukların üzerini örtme çabası olduğu açıktır. Savunma hakkının kısıtlanması ile hukuk dışı kararların artması muhtemel, bu kararların denetimden azade tutulacağı da aşikârdır.

E.00000501572

Açıklamış olduğumuz hususlar doğrultusunda; parlamento çatısı savunmaya yönelik gözaltı ve tutuklama operasyonları, ruhsat gaspı gibi hususlar başta olmak üzere avukatlık mesleğinin ifasına yönelik sınırlandırmalar bir bütün olarak değerlendirilmeli ve bu uygulamalarla düzenlemelerin aynı zamanda bireyin savunma hakkına dair olduğu unutulmaksızın avukatların mesleklerini bağımsız bir biçimde ifa etmelerinin koşullarının sağlanmasına ilişkin çalışmaların gerçekleştirilmesi amacıyla meclis araştırması açılmalıdır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Flakun.
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kelad.
4	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	Böztürk
5	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	İm
6	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz
7	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	Kemal
8	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar
9	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
10	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	Ruştu
11	FELEKNAS UCA	BATMAN	Feleknas Uca
12	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
13	SALİHE AYDENİZ	DİYARBAKIR	Salih
14	MUSA FARİSOĞULLARI	DİYARBAKIR	M. Farisoğulları
15	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	Semra
16	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	Hişyar
17	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	Garo
18	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İmam
19	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
20	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	Şevin